

Кірылу, Мяфодзію і ўсім славянам прысвячаецца...

Ужо каторы год 24 мая ўсе народы, якія карыстаюцца кірылічнай азбукай, адзначаюць Дзень славянскага пісьменства і культуры. Прычым, варта заўважыць, народы гэтыя — не толькі славяне. Аднымі з намі літарамі пішуць і казахі, і насельнікі многіх аўтаномій расійскага Паволжа. Прымеркаванае гэта свята да дня ўшанавання Праваслаўнай царквой стваральнікаў азбукі — святых братоў-манахаў Кірыла і Мяфодзія, якія ў IX стагоддзі пераклалі святое Пісанне на зразумелую сваім тагачасным землякам — балгарам і македонцам — мову, запісаўшы яго новымі літарамі, якія пазней і назвалі «кірыліцай».

На радзіме асветнікаў, у Балгарыі, гэты дзень пачаў шырока адзначацца пасля канчатковага вызвалення краіны ад Асманскай імперыі — з 1857 года. Мы ж у Беларусі шырока святкуем яго дзесяты раз — калі меркаваць па Міжнародных культурна-мастацкіх чытаннях, якія традыцыйна да свята праходзяць у Беларускам універсітэце культуры. Далучэнне да спадчыны Кірыла і Мяфодзія — не толькі ў літарых, якімі мы карыстаемся пры пісьме. Беларусы маюць і мелі помнікі матэрыяльнай культуры,

звязаныя з імёнамі асветнікаў. Вядома, што кнігі Кірыла і Мяфодзія захоўваліся ў бібліятэцы Ефрасінні Полацкай. А ў Мінску ў 1860 годзе быў заснаваны Кірыла-Мяфодзьеўскі манастыр, на адным з будынкаў якога (ля кафедральнага Свята-Духава сабора) вісіць цяпер мемарыяльная дошка.

Аб гэтым і аб мерапрыемствах, якія мяркуецца правесці з нагоды свята, ішла гутарка на прэс-канферэнцыі ў Нацыянальным прэс-цэнтры. Паводле слоў намесніка міністра культуры Валерыя Гедройца, святкаванне рыхтавалася сумесна міністэрствам культуры, міністэрствам інфармацыі і Экзархатам Беларускай праваслаўнай царквы. Так, 24 мая ў Свята-Духавым саборы адбудзецца ўрачыстая літургія, цырымонія праслаўлення і хросны ход. Пасля на Мінскім Замчышчы свята з удзелам мітрапаліта Філарэта, прадстаўнікоў міністэрства культуры, Мінгарвыканкама і дыпламатычных місій славянскіх краін прадоўжыцца.

Несумненна, да святкавання гэтага дня далучацца бібліятэкі і музеі нашай краіны. Як паведаміў дырэктар Нацыянальнага мастацкага музея Уладзімір Пракапцоў, якраз

25 мая ў Траццякоўскай галерэі адкрыецца выстава з фондаў музея. А крыху пазней, 28-га, у Мілане разгорнецца экспазіцыя беларускай старажытнай іконы. Акрамя таго, зараз у нашай краіне працуе выстава «Іканапіс Беларусі XXI стагоддзя», на якой прадстаўлены работы сучасных іканапісцаў. Яна з поспехам прайшла ў сценах музея, цяпер экспануецца ў Нясвіжы, а 29 мая накіруецца ў Полацк. А да наступнага Дня славянскага пісьменства і культуры, магчыма, ужо пачыць свет выданне «Іканапіс Беларусі XV—XIX стагоддзяў», створанае на матэрыяле фондаў Нацыянальнага мастацкага музея.

На думку Рамана Матульскага, дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, да больш актыўнай дзейнасці ў прапагандзе беларускага і славянскага пісьменства галоўны кнігазбор краіны стымулюе ўзвядзенне новага будынка бібліятэкі. З'явілася мноства цікавых праектаў, некаторыя з якіх пачалі ажыццяўляцца. Адзін з важнейшых — «Памяць Беларусі», які праводзіцца ў межах міжнароднага праекта ЮНЕСКО «Памяць Сусвету». Задача тых, хто над ім працуе, — перанесці на электронныя носьбі-

ты найбольш каштоўныя помнікі пісьменства. Разам з расійскімі калегамі ствараецца электронная славянская бібліятэка, распрацоўваецца і ўласны праект — электронная версія «Анталогіі беларускай класікі».

Над падобнымі праектамі працуюць і ў Беларускам дзяржаўным інстытуце праблем культуры. Як сказала яго прарэктар Вольга Мірончык, навукоўцы зараз запісваюць на камп'ютарныя кампакт-дыскі мультымедычную энцыклапедыю нашых духоўных набыткаў «Культура Беларусі. Лепшыя старонкі». Акрамя таго, у інстытуце ствараецца электронны банк даных перамешчаных беларускіх каштоўнасцяў — тых, якія па той ці іншай прычыне аказаліся за межамі нашай краіны.

У Беларускам дзяржаўным універсітэце культуры свята ўжо пачалося. У яго сценах праходзіць выстава твораў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, аўтары якіх — выкладчыкі і студэнты універсітэта. Пад яго эгідай праводзіцца і конкурс насценнага студэнцкага друку — насценгазет, прысвечаных жыццю і дзейнасці Кірыла і Мяфодзія. А на наступным тыдні ва уні-

версітэце пачнуцца юбілейныя чытанні да Дня славянскага пісьменства і міжнародная канферэнцыя з гэтай нагоды, у якой возьмуць удзел міністры адукацыі і культуры і мітрапаліт Філарэт. Паводле слоў першага прарэктара універсітэта Аляксандра Смоліка, мяркуецца, што ў канферэнцыі возьмуць удзел 250 навукоўцаў і дзеячаў культуры з Беларусі і славянскіх краін.

Да свята славянскай культуры можна лічыць прымеркаваным і музычны фестываль у Міры, які пройдзе ў апошніх чыслах мая і будзе прысвечаны славутаму польскаму кампазітару беларускага паходжання Станіславу Манюшку. На фэсце будуць выконвацца творы маэстра, якія ён напісаў на беларускай зямлі.

24 мая святкуюць ва ўсіх славянскіх краінах. Да прыкладу, у Расіі Дзень славянскага пісьменства сёлета пройдзе ў Самары. Запрошана туды і беларуская дэлегацыя. А нам, святкуючы ў славянскай супольнасці, не варта забывацца, што ёсць яшчэ і наша ўласнае свята — Дзень беларускага пісьменства. Ён сёлета ў першую нядзелю верасня пройдзе ў старажытным Тураве.

Алена ЛЯЎКОВІЧ.